

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 4 K.
Fél évre . . . . . 2 K.
Negyed évre . . . . . 1 K.
Egyes szám 20 f.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
(Budapest, V. Alkotmányutca 6. sz.)

Felelős szerkesztő:

TÖRÖK SÁNDOR m. k. erdőmester,
erdőőri szakiskolai igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmondsor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K. Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K. Nyolczad oldal 5 K.

Többzetörös megjelenés esetén engedmény megagyezés szerint.

Előfizetők részére az állás kínálat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala” czímén Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászerdői erdőőri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

Az erdőőr és a természet.

Lászlóffy István: Erdei kihágások kísérlete.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár erdőaltiszti és erdőőri tagjai.

Különlélek.

Az 1906. évi őszén megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák.

Harry Haszlb: A mérgezésről.

Álláskezeslet.

Kedvezmény.

Pályázati hirdetések.

A tárczában:

..... G.: Csillagok.

Tanos Pál: A vágás.

Az erdőőr és a természet.

II.

Alig van egy fél órája, hogy az erdei lakot elhagyva — ballagunk a lankásan emelkedő ösvényen.

A hamvas szürke kérgű, százados bükkerdő lombja vesztett ágernyője alatt szűztiszta fehéren nyúlik el előttünk a hegyoldal, amelyen csak imitt-amott meredez egy-egy kőrakás vagy egy-egy sziklacsoport feketéllően mohás falazata. Helyenkint pedig korhadó faóriásnak vihartörte szála lámaszkodik egyik ifjú szomszédjának szilárd de-
rekához.

Az eddig egyenes oldal most behajlik s ösvényünk egy kanyarodóval a völgyeletszerű katlanon át az »István csorgója« mellett vezet el. Ennek a jó vize kedvéért választja ezt az utat a melegebb idősakban jóformán mindenik erdőjáró emberünk. Most bizony ennek a csobogása se hallik s egy lecsüngő jégcsap jelzi, hogy milyen könnyörtelenül rakta rá télapó erre is a némaság lakatját.

Itt állok a befagyott csermely felett s úgy érzem, mintha nem is a pihenőjét tartaná az alvó természet, hanem egészen kihalt volna körülöttünk minden. Pedig mennyi élet hemzsegett itt még néhány hét előtt ennek a kis viznek a környékén, ezek alatt a hatalmas fák alatt. A millió bogárság — a Mindenható sok ezernyi csodás teremtményeinek érdekes serege — mintha mind elpusztultak volna, úgy eltűntek a téli hideg elől. Dalos madaraink — erdeinknek legkedvesebb lakói szintén már jó ideje útra keltek s elvonultak olyan világrészek felé, ahol most van a nyári verőfény s ahol terített asztallal kínálja őket a természet. Igaz, hogy oda csupán a léffentartó ösztön köti őket, s csakis addig tartózkodnak ott, amíg a tavasz minálunk újra be nem köszönt, mert valódi hazájok, ahol fészket rakva új fiakal nevelhetnek, itt ezekben a lombos erdőkben, a csörgedező patakocska árnyas bokrainak sűrűjében van.

Különben ilyen vendégünk, amely a magas északnak a miénknél is zordabb tele elől lejebb vonulva, egy kis idegen csicsergéssel belé szól a mi leghívebb állandó madarainknak, a cinkéknek csipogó fecsegésébe, nekünk is van. Ez az északi vidékek fatenyészeti határán fészkelő fenyőrigó, amelyre hegyvidéki népünk akárcsak a délvidék olaszai a mi költöző pacsirtáinkra és más énekes madarainkra tartja ilyenkor pusztító hadjárait. Ezekon kívül némely télen egy-egy csoport csonttollú madár is ellátogat hozzánk s oly bizalmas természetű, hogy löfegyverrel is nagyon könnyen megközelíthető. Ilyen időszakon látogatóink az apró zsezsomadárkák is, amelyek csapatostul lepik el a cserjés erdőket és a tarlók bozótjait, ahol aztán a telhetetlen

emberek zsákmányává lesznek s mint »apró madarak hagymával« kerülnek a nagyvárosi vendéglők asztalára. Épen ezért hangsúlyoznom kell, hogy akkor, amidőn a madárvédelem érdekében kifejtett országos intézkedések és útmutatások során, valamint a társadalom minden rétegében mutatkozó érdeklődés nyomán sok szó esik a délvidéki és tengeremelléki népeknek a mi költöző madarainkban végbe vitt pusztításáról s ennek elhárítására való törekvéseiről: ugyanakkor itthon sem szabad tétlenül néznie a nálunk telelő északvidéki hasznos madarak pusztítását, hanem a fölünk telhető és rendelkezésünkre álló minden módon oda kell hatnunk, hogy a népet erről a pusztításról felvilágosítva és leszoktatva: a madárvédelem zászlaja alá sorakoztassuk.

Hiszen ezek az említettem madárkák a magas észak kedves fészkelői, ahol ők ép úgy pusztítják a rovarokat, különösen a lóménytelen sok szunyogot, mint a mieink itt nálunk. Lám! hogy elpanaszkodunk azon, ha fecskénk nem tér vissza tavalyi fészkehez, talán mert valahol messze napkeleten szintén egy éhes ember prédája lett — s ime mi semmivel sem vagyunk jobbak, mert alig várjuk a telet, hogy a szegény madarak ellen hurokkal, lépvesszővel, csapdával és löfegyverrel a hajszát megindíthassuk.

Ezért szükségesnek látom, hogy addig is,

Csillagok.

Irta: . . . . G.

Elérhetetlen messzeségben,
Sötétkék égen ég
Egy csillag. Mintha bűvös álom
Ködéből fénylenék.

Elnézem . . . Csend és nyugalom leng
Az ég s a föld között . . .
Lelkemben a mosolygó béke
Fehérbe öltözött.

E csillag méla fénye bennem
Egy vágyat kolte fel.
Mely mondhatatlan boldogságos
Gyönyörrel átölel.

amíg a madárvédelem jelentőségéről egész terjedelmében és részleteiben majd más alkalommal szólanék, erről a helyről intézzem szavam hasznos madaraink leghivatottabb barátjaihoz, az erdő-örökhöz, hogy a madarak téli pusztításának megakadályozásában lelkes és tevékeny részt vegyenek.

Igy is elég szűkszavú ez a téli világ; ne pusztítsuk hát még ezeket a — teljes bizalommal — hozzánk látogató vendégeinket.

Mert bizony, ha a mi cinkéink, harkályunk s egy-két idegen madárka el-elsurrannak mellettünk és egy-egy csicsergő szavuknak meg is örvendünk, ilyenkor mégis csak szófalan, néma ennek a befagyott csorgónak környéke, kihalt ez az egész lombtalan vesszősátor a fejünk felett . . .

Ahogy innen erről a kissé nyitottabb helyről átszáll tekintetem a tulsó oldalra, melynek magasabb élet már a fenyves erdő télizöldje uralja — s amint elképzelem, hogy ez az örökzöld koszorú felnyulik majd egész a havas válláig, önkéntelenül arra eszmélek, hogy ezt a helyet is, ahol most egy pillanatra megálltunk, hetekkel ezelőtt még sűrű lombornyó borította olyan sötéten, hogy azon a tolakodó napsugár is csak alig itt-ott tudott átsiklani; s ime most itt hever a vastag hótakaró alatt az egész lombozat, ide temetkezett az életparányok elképzelhetetlen milliárdja, hogy majd

Kezem kezembe téve . . . Ájtot
Forró érzésivel
E tiszta vágy a csillagokba,
Az ég felé emel:

— Az ábrándot, mely csillagképen
Ragyog szívem felett,
Jó Istenem, más kincsem úgy sincs,
Őrizd örökre meg!

A v á g á s.

Irta: **Tanos Pál.**

Mutatvány a szerző »Erdőzugás« cz. művéből.

Egy kis részlet a szép Paradicsomból terül el előttünk.

Köröskörül magas dombok, a melyek sík vidéken magas hegyeknek látszanának, sűrűen benöve sok-sok millió fával, a mik között képviselve van a lombosak minden válfaja, egy helyütt az egyik, másutt a másik uralkodván a többi fölött. Helyhelyközzel sokszázados tölgyek kinyuló, tömör csoportjai mutatják, hogy mi volt itt egy évezred előtt, a mikor ez a hely sem fejszét, sem fűrészét nem ismert; de a legtöbb helyen

a tavaszi ébredéskor megannyi életre kelő csirének termőágyává korhadjon.

Egy árva levélke — talán a legutolsó — száll még e perczen alá s épen az arczomhoz verődve, megakad ujjaim közt. — Amint elnézegetem ezt a zörgő száraz kis darab szemetet, emlékezetemben megújul az erdő sutlogó haldoklása s elgondolkozom rajta, hogyan is magyarázzák azt a mi természetvizsgáló tudósaink.

Az őszi időszak folyamán a falenyészet életfeltételeinek vagyis a fatest (általában az összes növényi szövetek) képződésére halással levő tényezőknek, nevezetesen pedig a nedvesség, melegség és világosságnak creje napról napra apad, fogy; ennek pedig nyilvánvaló következménye az, hogy az anyagcserét addig teljes mértékben szolgáló lombzat működése lassulni kezd, majd pedig teljesen megszűnik.

A földkéregnek az a termékeny része, amelyet a fák tápnedvszívó gyökerei behálóznak, s amit tudvalevőleg talajnak nevezünk, a hidegedő hosszú éjszakák folytán mindinkább lehül, s a melegvesztéséget a rövidülő nappalok már nem képesek pótolni; a hajszálgyökerek pedig a hőmérséklet csökkenésével lépést tartva, lassan elveszítik felszívó képességüket, amíg végre a fagyok és hó hidegét átvevő talajban megszüntetik minden működésüket.

már rendszerbe vannak szedve a fajkeverékek is, a melyek a beavatkozó emberi munkának, vagy az emberek barbár hibáinak a nyomait viselik léptenyomon.

Nagy az a terület itt azonban még mindig, a mi erdő; de ezért csak mutatója ez már annak a hajdan híres »Törzsökös«-nek, a melynek ős vadonjában pár évszázaddal ezelőtt csak a vörösbarátok mertek meglakni az ő várforma kolostorukban, a melyeknek ma már csak az omladékai fehértenek le a megkopaszodott Baráthegy tetejéről.

Jó távol az erdőtől, a nagy kerületi sikon körökörül, most már emberlakta faluk és puszták terjeszkednek, de bent az erdő sötét mélyében az öreg Strázsa Péter bácsin kívül most sincs állandó lakása senkinek. De olyan ember is ám az öreg Péter, a kinek nincs kítől, nincs mitől félnie: tiszta a lelkiismerete.

Erdőkerülő ő itt most, úgy, mint a hogyan az apja is az volt; a ki, szegény, éppen akkor halt meg, a mikor ő már a második kapitulációt is kiszolgálta a császár kenyerén. Csak ő maga lakik az erdőben az ő egyetlen Ágnes unokájával, a mióta az ő édes szülője, az áldott jó felesége, meg a szegény Zsuzsi leánya is elköltöztek mind abba a kis erdei temetőbe, a mely-

A levélzet ez alatt szintén teljes elváltozáson megy át. A nagymennyiségű nedvesség kipárolgásához szokott, e célra kialakult levelek ugyanis a nedvkeringés fogyatkozásával már e feladatuknak, e működésüknek nem tudnak az eddigi mértékben megfelelni s elveszítik azt a képességüket, hogy a levegővel való anyagcserét létrehozzák. — Külső színezetük fakulni kezd, megsárgul, megvörösödik. — A belső szövetben a sejtfalak megvastagodnak s a fatest képzésére alkalmassá alakított mindenféle anyagok, kiváltképen pedig azok, a melyekre a jövő évi továbbfejlődés céljából lesz a fának szüksége, a levélnyelen és galyakon behuzódnak a fa testébe s mint tartaléktápanyagok itt raktározódnak fel. A kiürült sejtekben, az addig élő sejtek elhalt vázában pedig csak olyan, rendszerint meszes ásványi anyagok maradnak vissza, amely anyagokat mint a fa testének képzésére nézve felesleges és túltermelt tényezőket a fa mintegy magából kiválasztja, hasonlatosan az állati kiválasztáshoz.

A falevél lehullásának, leválásának tulajdonképeni és közvetlen oka az, hogy a levél tövében elválasztó sejtszövet ékelődik a nyél és a galy közé. Ez a sejtszövet, mint új réteg, a nedvkeringés említett csökkenésével kezd képződni s mihelyt egy bizonyos vastagságot elért, kettéválk, lehetővé téve ez által azt, hogy az elszá-

nek az ő családján kívül épp úgy nincsen más lakója, mint a hogyan nem volt és talán már nem is lesz annak a vele együtt roskadozó szalmatető házikónak ott az örökké susugó nagy szilfák alatt . . .

Az egyetlen szoba füstös mestergerendáján ki lehet még betűzni azt a rovást, a mely megmondja, hogy mikor építették ide ezt a kis tanyát. Isten csodája, hogy még mindig áll, a mint hogy bizony az is csak a jó Isten irgalma, hogy ő maga is, az ő hetven esztendő terhével, még most is csak megkerüli azt a nagy erdőt minden nap, nemcsak nyáron, a mikor a jóra való erdőn semmi dolog nincs, hanem még télen is, mikor a vágás ideje van és még az épkézláb fiatal emberek is bizony kidűlnek a nagy strapától.

*

A legnagyobb szeretettel gondolzza az öreg Péter, eteti, hízlalja, minden esztendőben újra meg újra, azt az ő egyetlen kedves kocáját, a minek a földhízalására futja az ő házikójából kikerülő maradék, no meg az a kis szem is, a mi a neki mért pántlikaforma konvenziós földescsken csak meg-megterem; de hiába, azért csak leöli, ha még oly nehézre esik is, a szeretett kezes állatot, úgy mindenszentek után, a mikor már beköszönt a tél. Mert hát a vágásba csak nem járhat

radt levél nemcsak külső behatás következtében, hanem a saját terhe, sulya alatt is könnyen elszakad és le hull.

Ennek az elválasztó rétegnek ketté válását olykor a fagy és verőfény hirtelen váltakozása még előmozdítja. Ha fagyos éjszaka után a dél-előtti órákban rásüt a napsugár a sárga falevelekre, sűrűn, tömegesen ered meg a lombhullás s mintha aranyeső esne, úgy szállnak alá a megsárgult levelek.

A lombhullás az őszi időjárási viszonyokkal szoros okozati összefüggésben lévén,— időpontja is ezek szerint változik. A talaj nedvességi viszonyai, a magassági elterjedés és a fanemek különbözősége szerint is más-más a lombhullás lefolyása. A szemközti levő verőfényes szárazabb oldalban hamarabb sárgult meg s hullott le a lombzat, mint ezen az árnyékosabb és nedvesebb északi lejtőn; sőt itt a forrás körül némelyik fa még majdnem egész élénk zölden állott, amikor odaát már javában hullott a levélzet. A magasabb fekvésű, tehát hűvösebb éghajlattal bíró vidéken az őszi is korábban köszönvén be, a lombhullás is jóval előbb áll be, mint a melegebb éghajlat alatt. A fatermeszet határán korábban, mint a völgy alsó vidékén; sőt némely lombvesztő fánk és cserjénk a délvidéken örökzölden éli át a rövid és enyhe telet. Némely fa lombjának hullása

jóval előbb kezdődik, mint más fanemé; némely-nél hosszabb ideig, hetekig eltart, másnál alig néhány napig. Egyik fanem, mint például a bükk, a csúcsán és ághegyein kezdi hullatni leveleit s úgy veszti el őket fokozatosan lefelé; egy másik, például a nyárfa, megfordítva.

Utoljára még azt sem hallgathatom el, hogy a lombhullás által a fa mintegy elhárítani kívánja magáról azt a veszedelmet, azt a nagy rongálást és kárt is, amit a sűrű lombzatra nehezedő téli hó benne tehetne. Képzeljük csak el, hogy ha ezt a széles levéllapokból álló lombzapot ott érné a nagy havazás, hogy megszagatná, megtépné az egész koronát. Emlékezzünk csak vissza épen az idei őszi hirtelen hóra. Nem is volt valami nagy, elég hirtelen el is tűnt, mégis milyen pusztítást vitt véghez akkor még lombos fáinkban...

Azt hiszem, ezzel el is mondtam minden tudni valót a lombhullásról s a kis pihentető álldogálás után folytassuk ismét megszakított utunkat a vágás felé, hogy mielőbb a fenyves erdőt elérve vizsgáljuk meg majd itt is, hogy s miképp rendezkedett be s készülődött el a természet — téli nyugalmára.

ki az ember azzal a mindennapi puszta kenyérkével s egy kis érett túróval; csak kell neki is ott egy-egy falat foghajmás kolbász vagy kásás hurka, s ha az elfogyott, egy kis oldalas vagy kövesztett szalonna, a mit vagy tűzön piritani, vagy megsütni lehessen.

Egy kis ital, az csak kerül ilyenkor a mások mesztartarisznyájából is egy-egy korty, de már a körömfaladék csak úgy jó, meg csak akkor bizonyos, ha ő maga rakhatja bele otthon az ő saját borzbőrös tartarisznyájába.

És éppen úgy őrzi, óvja, gondozza és szereli az öreg Péter azt a rábizott istenadta erdőt is, a melynek minden fáját-bokrát ismeri és szereti, a mikkel ő együtt él és együtt érez s a honnan ő csak elvéve kerül ki, nagy néhanapján a nagymisére, olyan szent ünnepeken, a mikor a jótéltélek még az erdőn se merne tilosba bogarászni. Elbeszélget a sok száz esztendő látott öreg fákkal, a mikor, ha éjjel, ha nappal, úgy egymagában bandukol közöttük s becézgeti a fiatalokat, a miknek már a csiráját is látta a földből kipattanni. Ezek az ő hűségesei jó pajtásai, a kiknek megérti a nyelvét, az örömet és baját akkor is, ha nyári éjszakákon rejtelmesen susognak a lombjaik és akkor is, ha csikorgó télen sírnak a megdermedt ágaik...

Hej! keservesen is esik neki nagyon és mintha csak a

saját testéből hasítanak ki azt a darab erdőt, a mit az erdőhivatal úgy mindenszentekkor, évről-évre halálra ítél s a mit éppen ő neki kell legyilkolni, levágnia!...

De hát ő ez ellen nem tehet; neki parancsolnak az urak, az ő dolga az engedelmességek; hej, csak tehetne ő másképp!...

No de aztán: ha az ő leölt kedves koczája helyett is csak akad mindig egy másik, itt is megmarad az a vigasztalása, hogy a levágott öreg fák helyett százszor annyi talál magának új életet ugyanazon a helyen, s szeretheti ő azok helyett ezeket. És tudja ám ő azt is, hogy az a világ sora mindenütt, hogy az öregek adjanak helyet a fiataloknak...

*

Nem ott vagyunk az ország valamely magas, hegyes, nagy erdős vidékén, a hol itt is, ott is az erdő mélyén, olyan emberlakta telepekre akadhatunk, a hol olyan favágók laknak, valamely patak mentén, családosul, a kik egész életükben egyebet se tesznek és egészen abból élnek, hogy csak vágják a fát, és pedig nemcsak télen, a mikor nem fáj neki semmi, hanem nyáron is, a mikor a fák minden porcikája teli van düzzadó étellel és könyezik, sír minden részük a gyilkos szerzők érintéseitől... hanem ott vagyunk a Dunán-

Erdei kihágások kísérlete.

Irta: **Lászlóffy István** vármegyei tb. főjegyző.

Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cz.) 80. §-a a következőkép rendelkezik:

»A lopás kísérlete is büntetendő.«

»Az erdei kihágások egyéb eseteiben a kísérletet illetőleg, a kihágásokra nézve fennálló szabályok alkalmazandók.«

Az erdei lopás kísérletéről az erdőtörvény 99. §-a intézkedik még. Ezen törvényszakasz rendelkezése szerint: »A fentebbi fejezetben meghatározott cselekmények kísérlete is büntetendő. A kísérlet büntetésénél a büntetőtörvények erre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.«

Az erdei lopásokat az erdőtörvény 90—96. §-ai halálozzák meg és minthogy ezen törvény 99. §-ának »A fentebbi fejezetben meghatározott cselekmények« kitétele folytán az említett törvényszakaszokhoz még az orgazdaságra és a bűnpártolásra vonatkozó 97. és 98. §-ok is hozzá számítandók: nyilvánvaló e szerint, hogy az erdőtörvény 90—98. §-aiban meghatározott erdei lopások, az orgazdaság és a bűnpártolás kísérletei is büntetéssel torolhatók meg.

Az erdei kihágások egyéb eseteit, nevezetesen az erdei kártételeket, az erdőtörvény 100.—108. §-ai; a veszélyes cselekményeket és mulasztásokat az erdőtörvény 109.—114. §-ai határozzák meg. Ezen cselekményeknek kísérletei azonban már a fenthivatkozott 80. §. azon rendelkezésénél fogva, hogy . .

túl dombos, laukás egyik vidékén, a hol a hatókrös pógár épp úgy beáll favágónak télen s épp úgy verseng egy kis vágásért, mint a szegény zsellérember; mert ilyenkor egyiknek sem akad otthon dolga, s mert mindenki be akarja szerezni az ő téli tüzelőjét. És nem is a mostani mostoha időről van szó, hanem arról a boldogabb korról, a mikor még, évtizedekkel ezelőtt, több volt az erdő és olyan olesó volt a fa, hogy akárhányszor még büntetésből is azt sózták rá a szegény emberre, hogy záros határidő alatt szállítson magának haza valamely el nem hasogatható böcköt az erdőből.

Szent Márton napja van éppen, a mikor az öreg Péter kihirdeti a faluban, hogy már holnap osztják a karácsonyfa vágást. Nem is kell magyaráznia, úgy is tudja minden gyerek, hogy ezt a fát, a »papmesterfát«, csak a zsellérek vágják s a pógárok csak szállítják haza, minden házaspár után fél ölet, a pap, meg a mester udvarára.

És ennek a fának karácsonyra otthon is kell lennie azokon az udvarokon. De nem kell ehhez biztatás senkinek, meg mindenki szívesen, mert abból a fából, a miből a fél öl hasítottat ki kell rakniok; marad nekik is szépecskén az ágából, meg az el nem hasítható különzőkből, a mit aztán egy pár napszám leszolgálása fejében vihetnek haza az asszony nép nagy öröme.

»az erdei kihágások egyéb eseteiben a kísérletet illetőleg, a kihágásokra nézve fennálló szabályok alkalmazandók«, büntetéssel már nem sujthatók, mert a kihágásokról szóló magyar büntetőtörvénykönyv (1879. évi 40. t.-cz.) általános szabályainak 26. §-a kimondja, hogy »a kihágás kísérlete nem büntetettik«.

Mi tehát az erdei lopás által elkövetett kihágás kísérlete?

Cikkünk erre nézve óhajt útmutatásul szolgálni, mert az erdők védelmével megbizott erdőőrök erdei rovatos naplókivonatai arról tanuskodnak, hogy az erdőőrök naplóikban az erdei lopás kísérletét is csaknem minden esetben erdei lopásnak tüntetik fel, a kihágásokat tárgyaló hatóságok ennél fogva csak a legritkábban állapíthatják meg, hogy erdei lopással, vagy annak kísérletével állanak-e szemben?

Ezzel pedig a hatóságnak, hogy helyes ítéletet hozhasson, tisztában kell lennie, mert más az erdei lopásnak és más az erdei lopás kísérletének jogi következménye. Az erdőörnek helyesen kell tehát a tényállást lapunk első számában »Az erdei rovatos naplóba jegyzendő adatok helyességéről« közölt cikkünkben kifejtett okoknál fogva ez esetben is feltüntetni.

Hogy mi a kísérlet, ezt a magyar büntető törvénykönyv (1878. évi V. t.-cz.) 65. §-a a következőkép határozza meg:

»A cselekmény, melylyel a szándékolt büntett, vagy vétség (jelen esetben erdei kihágás) véghezvitele megkezdett, de be nem végeztetett; a megkezdett büntett vagy vétség (jelen esetben erdei kihágás) kísérletét képezi.«

E szerint, ha valaki az erdőben a lopást meg-

Aztán ott van ám ilyenkor a tisztelendő úr is az erdőn, meg a mester úr is kikinéz az iskolából a favágók közé, hogy kit jó szóval, kit ígérettel biztatgassanak, hogy megrakják ám azt az ölet, ne legyen az a farakás se keskeny, se alacsony, se likacsos: meg a hasábokat is ne rövidre, hanem inkább hosszabbra mérjék; több legyen az a fa, ne kevesebb, mert ez a konvenczió az egész esztendőre szól s úgy kell, hogy otthon aztán jusson is, maradjon is belőle. És miért is ne raknák meg jól azok a jó emberek az ölet, a mikor még a Péter bácsi is segédkezik nekik ebben.

Egy hét alatt készen is van az a sok felől, fertályöl mind; át is van már olvasva, csak be kell hordani.

De ez nagy dolog ám; mert a pógárok még csak egy kis gezemiczét se kapnak munkájuk után, az út is nagyon rossz s így bizony nem mindannyian mennek szívesen arra a robot-dologra. Hanem hát azért van itt az öregbiró uram, hogy ő tudja ennek a módját, mikor különben is ő kezes az egészért. Hajnaltól fogva talpon is vannak ám, ő maga is, meg az uraimék is mindnyájan! és melléjük vannak adva: a templomatya, a dékán, a harangozó, no meg a kisbirák is mind a ketten, hogy ennyien aztán vigyázhassanak a vágástól hazáig, az egész út hosszában, az erdőn is, a mezőn is, meg a faluban is,

kezdetle, de azt még be nem végezte, nem lopást, hanem lopás kísérletét követte el.

Megkezdte valaki a lopást, ha azt a fát, melyet ellopni akar, fűrészeli, vágja és bevégzi a lopást, ha a fát lefűrészelve, vagy kivágván birtokába vette. Ha valaki az erdőben hullfát szed és azt rakásba rakja, hogy onnan elvigye: szintén lopás kísérletében van. Bevégzi pedig a lopást ez esetben, ha ez összerakott fát felvette, (birtokába vette) hogy elvigye.

Egy gyakorlati példát hozunk fel.

Zöldi Lajos erdőőr az őrizetére bízott erdőben szemlét tartván, tetten éri Keuta Jánost, a mint kocsi-jával és fejszéjével a kezében egy két köbmtrt tartalmazó, az erdei érték- és árszabályzat A. 2. tétele szerint köbméterenként 16 korona értékű tölgy épületfa előtt állván, szemléli, hogy mikép volna azt legezelszerűbb kivágni és elvinni. Zöldi Lajos kérdőre vonja Keuta Jánost, mire nevezett őszintén bevallja, hogy az előtte álló fát akarta ellopni. Az erdőőr bejegyezi tehát naplójába, hogy Keuta Jánost lopás kísérletében tetten érte, a mint nevezett az őrizetére bízott erdőben a fent meghatározott fát ellopni akarta.

Keuta János meggondolja az erdőőr előtt tett, s magára nézve súlyos következményekkel járható kijelentését és a tárgyaláson tagadja az erdőőr által naplójában meghatározott kihágás kísérletének elkövetését, mire Zöldi Lajos erdőőr eskü felajánlása mellett vallja, hogy vádlottat a kihágás kísérletében tetten érte.

A tárgyaló hatóságí személy az így kiderített tényállás alapján marasztaló ítéletet hoz, mi ellen Keuta János felebezéssel él.

Az ügy az erdei kihágási másodfokú bíróság elé

hogy a vágásban fölrakott fa haza is kerüljön ám hűségesen mert hát szó a mi szó, az bizony megésik, hogy a ki teheti, az könnyít egy kicsit a teréjén, ide is, oda is elszórva egy-két hasábot, amit utóbb majd meg lehessen találni.

Karácsonykor már ott díszleg az a nagy fagarmada a tisztelendő úr tágas udvarán, s a mester uram kis fészereben is szárazon van már az ő részecskéje, a melynek az a sorsa is meg van, hogy ha a végén egy fertály vagy kettő véletlenül mégis nem kerül elő, az mindig csak ebből hibázhatik, mert hát a tisztelendő urét, a mint illik is, mindig legelsőnek kell behordani.

De aztán nem is a mester adja ám az áldomást, hanem a tisztelendő úr egymaga; még pedig olyan bőségesen, hogy nemcsak az uraimék, hanem az öreg Péter, meg a mester is jóllakhatnak belőle egy egész esztendőre.

*

Mikor már ellátták odahaza, megetették, meg is itatták a jószágot, akkor neki indulnak az emberek hazulról csoportosan ki az erdő felé, hogy az öregvágásban vágják, fűrészeljék, hasítsák a fát a rövid napnak egy pár óráján át. Mire a térdig érő hóban kigázolnak, a tüzeket megrakják, ezek mellett megfölostökömöznek, addigra már delelőre is ér az alacsonyan járó nap; ekkor azután neki állnak fűrészszel, fejszével, kiki a maga nyílásában

kerül. Ez a bíróság azonban nem tartja elegendőnek a tényállásnak illetően való megállapítását, minek folytán a tényállás tüzetesebb kiderítése céljából póttárgyalást rendel. Ezen a tárgyaláson megállapítást nyer, hogy Keuta János a kérdésben forgó fa előtt állván, azt kivágni és elvinni szándékozott.

Az erdei kihágási másodfokú bíróság erre a kiderített tényállás alapján az első fokú ítéletet megváltoztatja, Keuta Jánost a falopás kísérletének vádjá és következményeinek terhe alól felmenti és az eljárás során felmerült költségek viselésére az erdőbirtokost kötelezi: mert a büntetőtörvénykönyv 56. §-a szerint, a kihágás kísérletét az a cselekmény képezi, melylyel a szándékolt kihágás véghezvitele megkezdett. Keuta János az által, hogy a fa előtt állott és azt szemlélte, bár a lopás szándékában volt, a cselekmény véghezvitelét még meg nem kezdette, hanem csupán előkészületben volt, az előkészületi cselekmény pedig büntetéssel nem sújtható.

Kitűnik ebből egyrészt az, hogy nem fejezhető ki helyesen a kísérlet azzal, hogy . . . »lopni akart.« mert az akarat még nem a véghezvitel kezdete. Másrészt pedig az, hogy a büntető törvénykönyvnek 65. §-a nem csak a kísérlet és a lopás, hanem az előkészületi cselekmény és a kísérlet között is megvonja a határt. Az erdőőrnek tehát figyelemmel kell lenni arra is, hogy az, a kit tetten ért, nem-e csupán előkészületben volt, mert ha a tárgyaláson ez derül ki, a hatóság vádlottat felmenti, mi által az erdőőr magának és a hatóságnak hiába való munkát, az erdőbirtokosnak pedig felesleges költséget okozott.

és: »zü-zü, kip-kop«, folyik a munka serényen, de csak három vagy négy óráig, mert akkor már megint kell indulni hazafelé, a hol a jószág ilyenkor már éhes is, meg szomjas is s a hol már őket is várják a jó meleg vacsoraebéddel.

A Péter bácsi pedig nap-nap után sorra jár minden favágó bokrot, utasításokat ad itt is, ott is, hogy micsoda darabot minek kell meghagyni; ez jó Iesz kutágnak, a másiktól szép szelemen válik; küllő, keréktalp, nyújtó, oldalfa, dugafa, lőcs mind innen, meg ilyenkor kerül a faragó béres pusztai szertárába. De az öreg Péter e mellett sorba vizsgálja a csutorákat is, egy-egy korty után műértően határozva meg, hogy a tavalyi szüretkor melyik hegynek a termése sikerült legjobban, hogy kinek a borocskája bir a legjobb izmattal.

Ha aztán már eltisztult az erdőről minden ember, akkor még körüljárja Péter bácsi egyszer az egész vágást és beül a gunyhójának a nyílásába, a honnan az esti szürkületben és a holdvilágos estéken végig lát az egész letarolt területen. És gyönyörködik abban a soha meg nem únható látványban, hogy mint jönnek elő először is azok a szegény éhező madarak: a czinegék, a tengeliczék, a pintyökék, a sármányok, a rigók és hogy lakmároznak az elhagyott tüzek körül, a hol megtalálnak minden kenyérmorzsát és kolompér-maradékot;

Van azonban a büntető törvénykönyvnek a kísérletre vonatkozólag még egyéb rendelkezése is. Ezen törvény 67. §-a ugyanis kimondja:

»Nem büntetetik a kísérlet, ha a tettes a megkezdett büntett vagy vétség (jelen esetben erdei kihágás) véghezvitelétől önként elállott.«

A törvény ezen intézkedése szerint nem volna büntethető az, a ki az erdőben egy fa kivágásához fog és a fát le is dönti, hogy elvigye, azonban meggondolja a dolgot és a fát otthagya eltávozik; mert ezen cselekményével falopás kísérletét követte el, de a lopás véghezvitelétől önként elállott az által, hogy a fát birtokába nem vette, hanem azt oda hagyva eltávozott.

Ezt azonban büntetlenül senki sem teheti meg, mert a törvénynek felemlített intézkedését a büntető törvénykönyv 68. §-a azzal egészíti ki, hogy

»Ha a kísérleti cselekmény, mint ilyen a 67. §. értelmében büntetés alá nem vonható, azonban már magában véve valamely büntetendő cselekmény tényálladéka képezi: ennek megbüntetését a 67. §. intézkedése ki nem zárja.«

Az tehát itten a kérdés, hogy a felemlített falopás kísérlete magában véve képez-e büntetendő cselekményt? Erre a feleletet az erdőtvény 105. §-a adja meg, mely szerint:

»Aki élőfát le- vagy bevágás, megfűrés, rovarozás, gyűrűzés, jelzés, lehámozás, fűrészelés, a gyökerek feltakarása, gyantanyilások fel- vagy továbbszakítása, vagy bármi más módon megrongál, az okozott kár megtérítésén felül 15 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.«

s a mikor ezek már elszálltak az ő éjjeli tanyáikra, élyezi azt a képet, a mit neki az óvatosan sompolygó sunyi róka nyújt, mely pontos időben szokta meglátogatni és megvizsgálni egyik tüzet a másik után, hogy nem maradt-e ott az ő számára is valami nyalánkság. És megvárja az öreg Péter még azt is mindig, ha néha elalszik is addig az öblös pipája, hogy nagy későn, a mikor már magasan áll a fiastyúk az égen, hogy lopóznak be a vágásba a szarvascsapatok egyik a másik után, s nézi-nézi és hallgatja, hogy mint eszik, ropogtatják azok a pákosztos jószágok a ledöntött fák apró ágait, hogy az ő nagy éhségüket valahogy csillapíthassák.

Aztán behúzódik az öreg az ő kis gunyhójába, a mely fölér neki ilyenkor egy palotával; bereteszeli az ácsolt kis ajtót, ennek a szárfái közé beszorítja belülről a melegtartó nagy zsuppot, beleássa magát a puha, illatos erdei szénába, elmondja az angyali üdvözlötet s jól betakarva magát az ő öreg déczbundájával, nem érez se hideget, se meleget és alszik nyugodtan, a míg csak a falúból kihallatszó hajnali harangszó vagy a gunyhó fölött csettegő fekete rigó föl nem ébreszti.

Akkor aztán nemsokára kisüt a nap is; ha tiszta az idő, megjönnek a favágók is, ha nem támadt valamiförmeg és folytatják így együtt ezt a szép életet, a míg csak az öregvágás is teljesen el nem készült . . .

»A ki pedig az élőfa galyát vagy ágát letöri, levágja, megvagdálja, vagy a fát más hasonló módon megrongálja, az egész élőfa értékének egy tizedrészétől annak egész értékéig terjedhető kártérítést tartozik fizetni s azonfelül 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.«

Megállapíthatjuk ebből, hogy a ki a fát levágja, hogy azt ellopja, de a lopástól időközben elállott, azt a törvények rendelkezése szerint nem lopás kísérlete, hanem az erdőtvény 105. §-ában meghatározott farongálás által elkövetett kihágás terheli. Az erdőörnek ilyen esetekben tehát farongálást kell megállapítani és naplójában feljegyezni, mert a lopás kísérlete ez esetben nem büntetetik, míg a farongálás az okozott kár megtérítését és büntetést von maga után.

Ezekben ismertettük a törvényeknek az erdei kihágások kísérletére is érvénynyel bíró rendelkezéseit és egyben kimondhatjuk, hogy az erdőörnek ezen rendelkezésekre szintén figyelmet kell fordítani, hogy adott esetekben a tényállást erdei rovatos naplójában helyesen jegyezhesse fel.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár erdőaltisztái és erdőőri tagjai.

A már megjelent 1-ső és 2-ik számunkban megjelöltük azon módokat, hogy miképen lehetne az erdővédszemélyzet azon csoportjának nyugellátásáról gondoskodni, amely eddig nem bír nyugellátási jogsultsággal, s megemlítettük azt is, hogy az 1900. évi XVI. és 1902. évi XIV. t.-cikkek nyújtotta kedvezmények eddig csak igen kis mértékben vétetnek igénybe.

Közre fogjuk bocsítani azon törvényhatóságok és magánosok által már e részben tett intézkedéseket, czélozván ezzel azt, vajha a még elmaradottak szintén követnék példájukat.

Igy Háromszék vm. közigazgatási erdészeti bizottsága határozta el Nagy György m. kir. erdőmesternek a sepsiszentgyörgyi m. kir. állami erdőhivatal főnökének előterjesztésére, hogy az erdőbirtokosoktól az »erdőörzési nyugdíjalap« létesítéséhez, az erdei kihágások után megítélt kár és értéktérítmények bizonyos hányadának felajánlása folytán és az erdővéd személyzet által önként felajánlott 2%-os járulék mellett begyűlt összegek terhére, erdővéd személyzetét 3—3 tagsággal az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár I. és II. rendes csoportjába felvételi, biztosítván ez által részükre a többszörös rokkantsági (nyugdíj) és baleseti segélyeket, a melyek lapunk 1. és 2-ik számában ismertettek.

A vármegye ezen fentebbi s önmagát dicséretre méltó határozata folytán a következők lettek tagjai az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztárnak:

I. Csoportban:

Balogh Ferencz Lemhény, Bartha András Lemhény, Csiki Sándor Osdola, György Lajos Sósmező, Három-

széki Lázár Bereczk, Sütő János Bereczk, Váncsa Dávid Kézdimartonos, Bartos Ferencz Kézdimentkereszt, Benke András Dálnok, Költő Ferencz Futásfalva, Jancsó Venczel Gelence, Bagoly György Zágon, Dímény Mihály Bikfalva, Lutzay Mihály Nagyborosnyó, Óvári István Magyarbodza, Kerecsi Ferencz Gidófalva, Kurta Ferencz Bölön, Vass Ferencz Esztelnek, Kiss Albert Zabola, Váncsa Károly Gelence.

II. Csoportban:

Kádár István Lemhény, Gyergyai György Kézdimentkereszt, Kerestély László Zágon, Bitai Károly Magyarbodza, Hegyes Károly Miklósvár, Balogh István Ifkfalva, Kerecsi Ferencz Kézdikővár, Szántó András Maksa, Bálint Ferencz Papolez, Szabó István Kisborosnyó, Sütő Antal Hilib, Elekes István Csomakőrös, Bartha János Sepsiszentgyörgy, Bléga Miklós Sepsiköröspatak, Kiss Lajos Zalán, Kovács Simon Ilyefalva, Vajda Ferencz Árapatak, Ábu Tamás Kézdialmás, Borbáth András Sósmező, Kolcsér János Osdola, Péter Ferencz Bereczk, Sebestyén Sándor Osdola, Tóth István Ojtoztelep, Kovács András Torja, Borbáth István Kézdiszárapatak, Bardócz Imre Kézdimentkereszt, Ferencz István Esztelnek, Kovács Domokos Csomortán, Gyulai Ferencz Kovászna, Kovács József Gelence, Asztalos Ferencz Gelence, Kiss Bálint Zágon, Hollada Rajmond Zágonbarkány, Bartha András Egerpatak, Todorka János Lisznyó, Lázár György Dobolló, Kaiser Mihály Magyarbodza, Kocsis Pál Sepsibesenyő, Kuthi Bálint Sepsiarikos.

(Folytatjuk.)

Különfélék.

Erdőörök jutalmazása. Darányi Ignác m. kir. földmivelésügyi miniszter úr a közelebbi időben ítélte oda azokat az állami jutalmakat, melyeket a kopár, vizmosásos és futóhomok területeken az 1901. évben foganatosított közigazgatási jelentőséggel bíró erdősítésekre öt évvel ezelőtt kitűzött.

Ezen versenydíjaknak az egyes pályázó birtokosok részére történt odaitélése alkalmából az erdősítések ápolása és gondozása körül tanúsított kiváló buzgalomért Komsa György m. hir. főerdőörnek 120 kor; Lutzay Mihály, Lakatos István, Tamás Lajos, Gartner János, Farkas Lajos, Gyöngyössy József kerületi erdőöröknek egyenkint 100 kor., Gergely János városi erdőörnek 100 kor; Steiner Gyula, Kraft András, Marcell János községi- és Vass János uradalmi erdőörnek egyenkint 80 kor; Kis József és Gyulay Ferencz erdőszolgáknak pedig egyenkint 60 kor. jutalmat is utalványozott.

*

A beszterezébányai m. kir. erdőigazgatósági kerület altiszti személyzetét segélyező egyesület f. évi február hó 3-án, d. e. 10 órakor Beszterezébányán az erdőigazgatóság kiadó irodahelyiségében évi közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő:

1. A közgyűlés megnyitása a m. kir. erdőigazgató vagy akadályoztatása esetén helyettese által.

2. Az ügyvezető évi jelentése az egyesület működéséről.

3. Az alapszabályok szerint a közgyűlés illetékeségéhez tartozó indítványok tárgyalása.

4. Az évi számadások átvizsgálása.

5. Az ügyvezető tisztviselők és a választmányi tagok szavazó-lapok által egy évre való megválasztása.

6. Netalán felmerülő és a közgyűlés megnyitása előtt az ügyvezetőségnek bejelentett indítványok tárgyalása.

*

Az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó erdészeti altisztek segélyegyletük alapja javára 1907. év február hó 2-án Perecsenyben táncszüveget rendeznek.

*

Faleveleket varró hangyák. A természet egyik legsodálatosabb jelensége a hangya, ez a parányi állat, amelynek értelmisége bámulatos. Világát még mindig nem ismerjük teljesen s annál nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot két német tudósnek Celebes szigetén végzett kutatásai, amelyek a szigeten élő vörös hangyafajt ismertetik. Ezek a hangyák külön fészkeket raknak maguknak oly módon, hogy a faleveleket összevarrják és ezekben az emberi fej nagyságú alkotmányokban helyezkednek el. A nőstényhangyák ezeket a fészkeket nagyon ötletes módon varrják össze. Egy sor hangya egy-egy levél szélére áll és megkísérli a legközelebbi levelet maga felé húzni. Ha ez nem sikerülne, néhány társukat derékon ragadják és emelik a levél felé, amelyet azután ezek aprócska ollóikkal maguk felé is húznak. Közben már egy másik csoport nőstényhangya érkezik az »építkezési helyre« és a szájukban tartott fehér hangyalárvákat majd az egyik, majd a másik levél szélére ragasztják. Közben folyton egy sajátságos, rögtön megkeményedő folyadékot választanak ki, amelynek segélyével az egyes leveleket egymáshoz fűzik. Minthogy ez a munka óriási erőt és sok időt vesz igénybe, közben újabb és újabb hangyacsapatok érkeznek a helyszínére és a munkások számára bő eledelt hoznak. Ez az eledel jórészt a ganajturó váladékából áll, amelyekhez a hangyák fejés útján jutnak.

Az 1906. év őszén megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák.

(Folytatás).

VII. Kassán.

Az erdőőri szakvizsgák f. évi október hó 22—24. napjain lettek megtartva.

A vizsgáló bizottság elnökeül: Sziklai Emil kir. erdőfelügyelő, rendes tagokul: Merényi Gyula m. kir. erdőmester és Imecs Béla urad. főerdész nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. A védkerületéhez tartozó üzemosztályban éven-

ként 25 k. hold vágásterület erdősítendő luczfenyővel. Számítsa ki, hány ezer db. 3 éves csemetére lesz évenként szüksége ezen terület beültetésére négyzetes hálóban 2 m. sor- és csemetetávolság mellett? milyen nagyságú csemetekertet kell e célra létesíteni, ha 1000 db. 3 éves luczfenyő csemete neveléséhez 2 m² területre van szükség? mennyi luczfenyőmag lesz szükséges az egész csemetekert bevetéséhez, ha egy k. holdra 10 kilogrammot számítunk?

II. Egy vágásnak tölgyfatömege 25.000 m³-re lett becsülve és pedig 40% mufa és 60% tűzifa.

A mufa ára m³-ként 20 kor., a tűzifáé m³-ként 4 korona.

Számítsa ki, mennyit tesz ki az egyes választókknak, s mennyit az egész fatömegnek értéke?

III. Mi a különbség erdei kihágás és erdőrendészeti áthágás között? Soroljon fel néhány erdei kihágást és néhány erdőrendészeti áthágást. Hol jelentendők fel az erdei kihágások és hol az erdőrendészeti áthágások? Mely bíróság ítél első- és másodfokban az erdei kihágásokban s mely hatóság az erdőrendészeti áthágásokban.

VIII. Nagyszébenben.

Az erdőőri szakvizsgák október hó 22—24. napjain tartattak meg.

A vizsgáló-bizottság elnökekül: Bogdán Géza kir. erdőfelügyelő; rendes tagokul: Ercsényi Béla és Sümegh Ignác m. kir. erdőtanácsosok nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy 15. k. hold kiterjedésű vágás luczfenyővel erdősítendő be. Mekkora az erdősítés költsége, ha az ültetéshez holdanként 3000 drb. csemete, s 1000 drb. csemete ültetése után 4 napszám szükségeltetik és ha 1000 drb. csemete 1 K. 50 fillérbe kerül s egy napszámért pedig 90 fillért tesz ki?

II. Irja le vizsgátevő, hogy azon erdőben, mely őrizetére van bízva, minő fanemek, mely elegyaránnyal fordulnak elő, ezen erdő milyen üzemmódban kezeltek, mekkora ott a rendes évi vágásterület, az évi vágásterületek mi módon újítatnak fel és végül, hogy ott a fahasználaton kívül mely más használatok gyakoroltatnak?

III. Az erdősítés hányféle módon eszközölhető?

Irja le vizsgátevő, hogy mely erdősítési módok mely facsemetéknél alkalmaztatnak, illetve alkalmazhatók?

(Folytatása következik).

A mérgezésről.

Írta: **Harry László**, szakvizsgázott erdőőr, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja.

A hasznos vad megtelepítésének és további eredményes tenyésztésének egyik alapfeltétele, hogy az illető területet a ragadozó vadaktól megtisztítsuk, vagy azoknak számát legalább is annyira megapaszszuk, hogy a néha nagy fáradtsággal és tetemes költséggel meg-

telepített vadállomány. fennmaradását és szaporodását biztosíthassuk.

Olyan vidéken, ahol kevés a ragadozó, célt ér a lelkiismeretes, fáradhatatlan vadóvó a mérgezés alkalmazása nélkül is, mert munkájában segítségére van a jó tacsó, a megfelelő helyeken elkészített les, vaslőr stb. Azonban a mindeufelé erdővel borított olyan magasabb hegyvidékeken, ahol a sok sziklarepedés, kidőlt fagyökerek, széldöntött törzsrészek stb. — mind mennyi hozzáférhetetlen mentővárai, a mindinkább szaporodó ragadozóknak; ott a közönségesebb eszközökkel való kiirtásuk még a legodaadóbb munka dacára is igen nehéz, sőt azt lehet mondani, hogy lehetetlen ilyen körülmények között tehát a ragadozók legbiztosabb irtása a méreggel való pusztítás, amely biztosan meghozza a kívánt sikert.

Mielőtt azonban valaki a mérget kezébe veszi, szükséges, hogy ismerje annak borzasztó hatását, tudjon vele bánni és elővigyázó, óvatos legyen azzal, mert nem szabad elfelednie sohasem, hogy nemcsak a maga és hozzátartozói, de idegen emberek életét is veszélynek teheti ki könnyelműsége által.

A ragadozók mérgezésére általában a »Strichnin« használják. A tiszta strichnin azonban nem jó, mert igen lassan oldódik. Ezért mindig a strichninnek valamelyik sóját használjuk. A strichnin sói a gyógytárakban a következő elnevezések alatt fordulnak elő: Strichnin Nitricum, Strichnin Sulfuricum és Strichnin Hydrochloricum.

Ezeknek bármelyike jó, mert oldható képességük majdnem egyenlő; mindazonáltal tapasztalatom szerint legjobban ajánlhatom a »Strichnin Nitricum«-ot. Ezzel sokkal könnyebb a bánásmód, mivel sokkal parásabb és nem tapad úgy mint a máskettő. Ez pedig a kezelésnél nagy előny, mert könnyebb a használandó eszközbe való betöltése vagy merítése, s a használt eszköznek megtisztítása is.

Mielőtt a mérgezés körüli eljárás részleteinek a leírásába kezdenék, nem tudom eléggé ajánlani a minden tekintetben szükséges nagy óvatosságot ezen borzasztó hatású méreggel való bánásmódnál. S bár szívesen tenném, de a tér szűke miatt nem terjeszkehetem ki az összes óvintézkedések részletezésére, hanem azok legszükségesebb és legfőbb pontjait — mint okvetlen követendő szabályt — felsorolom.

1. A mérget mindig záros helyen kell tartani s annak kulcsát még egy más helyre is bezárni.

2. Lakószobában — s főleg gyermekek között — mérgezett falatokat készíteni, vagy a mérget elővenni nem szabad.

3. Ha a méreggel járunk, egy ív kék vagy fekete papíron kiterítve dolgozzunk, hogy a legparányibb elhullott mérge se kerülhesse el figyelmünket. (Fehér papíron is lehetne, de azon az apró szem nem látszik oly jól meg, mert a strichnin maga is fehér színű.)

4. Az egyszer használt papír — akár hullott reá mérge — akár nem, elégetendő. Ugyiszintén a törlőrongy is, és hamuja az emésztőgödörbe dobandó.

5. A mérgezés előtt a kezeket meg kell vizsgálni, hogy nincsen-e rajtuk valami kis sérülés? Ezt úgy tudhatjuk meg biztosan, ha kezünket jó erős eczettel megdörzsölve, csipést sehol sem érzünk. Ugyanazt kell tenni akkor is, mielőtt a mérgező hüllött vad bőrnek lefejtéséhez hozzá kezdenénk.

6. Ha kint a szabadban méreggel dolgozunk, nagyon kell vigyázni arra, hogy a szél irányában álljunk, mert a szembefúvó szél a késsel kivett, vagy kanállal kimerített mérget visszafújhatja reánk, s az igen könnyen ruhánkra, vagy épen az arcunkra juthat.

7. A kanalat vagy kést a mérgező szedésére használunk, minden egyes alkalommal gondosan le kell tisztítani, jól megtörölgetni, s külön papírba csomagolva eltenni. Ezt az eszközt más célra használni semmi körülmények között nem szabad.

8. Ha méreggel vagy mérgezett vaddal járunk, sohase mulasszuk el kezeinket gondosan megmosni. Ha esetleg a mérgező mégis kezeinkre jutna, úgy ajánlatos azt sós meleg vízben korpával — vagy ami még jobb — tengeri liszttel ledörzsölni.

9. A mérget kézből kiadni, súlyos következményekkel járhat.

10. A kitett mérgezett falatok számáról jegyzéket vezessünk, nehogy egy is elkerülje figyelmünket, s ellenőrizetlenül maradjon.

Ezen 10-pontban összefoglalt tanács képezi a mérgezőnek tizparancsolatját. De ezenkívül még a körülmények alakulásától függő, számtalan óvintézkedésre lesz szüksége a mérgezőnek, a melyre — ha annak veszélyes voltát szemelől soh' sem téveszti el — önmagától is reá fog jönni.

A strichnin hatása leghamarább beáll, ha az, a nyelv idegeire közvetlenül hathat. Ha a gyomorba jut — a halás nem oly gyors, mivel a strichnin hatása abban nyilvánul, hogy az összes motoricus idegvégekre való arányos felszívódás következtében derme görcsöt (tetanus toxicus) idéz elő. A legtöbb ilyen idegvég pedig a nyelven összpontosul. Ez a magyarázata annak, hogy nagy hidegben sokkal kisebb adag rögtöni halált okoz; míg, ha az idő enyhe — 4—5-ször olyan adag mellett is a vad nagyon messze elmegy, mivel, ha a görcs folyamatot előidéző élenyülés által kifejlődött hő természetes úton el nem vezettedik, a görcs meg is szűnhet; sőt a vad kisebb-nagyobb betegség árán még a bőrét is megmentheti. Míg ellenben, ha nagy a hideg, a gyors hőelvonás által a görcsös állapot fokozódik s a halál pár perc alatt beáll.

Ha a hőmérséklet, vagy más természeti ok befolyása következtében a görcs megszűnik, a vad igen sok esetben a gyomorba jutott mérgezett falatot kiokádja. Miután pedig ez a mérgezés helyétől gyakran igen messzire történhetik, ennél fogva nem is mindig ellenőrizhető, s így szerencsétlenséget is okozhat.

Például a róka az erdőn kitett mérgezett falatot éjjel felvéve, a lágú időben messze elvánszorog. A véletlen folytán épp egy közelebbi tanya vagy község elé ér, mikor a görcsös rohamok alól felszabadulva,

a felvett mérgezett falatot egy vagy több rakásba kiokádja.

Miután pedig lágú időben rendszeren nagyobb adag mérget szoktunk használni, ennél fogva könnyen előfordulhat, hogy másnap az idő hidegre fordulván, a több helyen kiokádott mérgezett hústól — amely a rókát együttvéve sem tudta megölni — esetleg 8—10 drb. sertés is elpusztulhat.

A sertésekről szólva jut eszembe az az előfordult eset, hogy a farkasok részére szánt mérgezett döghúst a vaddisznók jó étvágygyal elfogyasztották anélkül, hogy egy is megmérgeződött volna. Ezt az esetet más-képen megmagyarázni nem lehet, mint úgy, hogy a vaddisznók a mérgezett falatok megevése előtt közvetlenül bükkmakkot ettek. A bükkmakkban pedig tudvalevőleg tannin van, mely ellenmérget képezi a strichninnek, a minek következtében a vaddisznók a mérgezőnek semmi hatását nem érezhették. E mellett bizonyít az a körülmény, hogy az egész kitett döögöt felfalták; míg más állat az első mérgezett falat beharapása után az evést rögtön félbe hagyja, s menekülni iparkodik.

Ezt különben nem is annyira a mérgező rögtöni hatása, hanem a strichninnek keserű íze okozza. Hogy azonban a vaddisznók az előzetesen elfogyasztott tannin hatása alatt még a mérgező keserű ízét se érezték volna — ez, alig hihető. Valószínűnek látszik azonban, hogy az egész húsmennyiséget azért fogyasztották el a vaddisznók, mert a konda nagy számú volt s az elsőbbek — habár az evést félbe hagyták is, — de a mérgező helyeket már kiharapták, míg a következők erről már tudomást nem szerezhetve — felemészítették a mérgezőtől már megszabadított maradékot.

A mérget nagyon sok módon és alakban lehet a ragadozóknak beadni. Olyan helyen, ahol még sohasem mérgezték, a róka egész gyanútlanul veszi fel a jól elkészített és helyesen alkalmazott falatot. Míg ahol rendszeresen minden évben mérgeznek, ott a róka igen gyanakodóva lesz és mindig újabb és újabb cselnek a kieszelése szükséges, ha czélt akarunk érni.

A farkas és hiúz még a rókánál is óvatosabban fogadja el a mérget. Hiúznál még aránylag legbiztosabb mód, ha az általa levágott és otthagytott prédájára akadunk. De még ez sem biztos, mert ha csak szerét teheti, inkább friss préda után indul, mintsem, hogy az el nem fogyasztotthoz visszatérjen.

Ha ilyen otthagytott prédára akadunk, elsősorban is a belső részeket — ha még benne volna — máját, szívet kell bemérgezni. Ezt azonban ritkán találjuk a préda belsejében meg, mivel a hiúz áldozatának legelőbb is a belső nemes részeit s vérét fogyasztja el s csak ezután — ha ez éhségét ki nem elégítette volna — nyúl a többi részekhez.

A hiúz mérgezéséről sajnos saját tapasztalataimból nem sorolhatok fel megtörtént eseteket s a fennebb elősoroltakat is egy ismerősöm eléggé megbízható közlése után mondtam el, ki itt Máramaros rengetegekben már több hiúzt ejtett el méreggel.

A farkas mérgezésre azonban már eredményt biztosító saját tapasztalatom van. (Folytatása következik).

Alláskereslet.

Egy 41 éves, róm. kath. gyermektelen nős, volt csendőr, 13 évi gyakorlattal bíró szakvizsgázott erdőőr — ki a magyar és tót nyelvet szóban és írásban bírja — nagyobb uradalomban vagy városi erdészethél **erdőőri állást** keres.

Esetleges ajánlatok a szerkesztőséghez kéretnek.

*

Egy **kitünően** szakvizsgázott 20 éves fiatalember, ki már hasonló minőségben alkalmazva volt, **erdőlegényi** vagy **vadászegédi** állást keres.

Ajánlatok „Erdőlegény“ Szentantalfa (Zala vm.) postrestante kéretnek.

*

Egy 38 éves, gyermektelen nős, volt csendőr, jó bizonyítványokkal ellátott, szakvizsgázott erdőőr, uradalomban **erdőőri** állást keres. Cím: Molnár Károly, Zilah (Szilagy m.)

*

Egy 38 éves, gör. kel. vallású, családos, kiszolgált huszártiszt, erdőőri szakiskolát végzett és kitünően szakvizsgázott, több szolgálati évvel bíró **erdőőr** megfelelő állást keres.

Szíves ajánlatok a szerkesztőségbe kéretnek.

Kedvezmény. A Blum és Társa elsőrangú jóhír nevű egyenruházati intézet (Budapest, IV. Kossuth Lajos utca 14/16. sz.) ismét szép tanujelét adta az erdészeti altisztek iránt érzett s máskor is tapasztalt rokonszenvének azon tényével, hogy az ezen lap előfizetői által a czégnél rendelt cikkek számlaösszegéből 1 $\frac{1}{2}$ %-ot juttat az Országos Erdészeti Egyesület által a lap tisztajövedelméből alkotandó és kezelendő oly alap javára, a mely az erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog fordíthatni.

Pályázati hirdetés.

A Csikvármegyében lévő csikszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokság kerületében Csikkozmas székhelyvel szervezett II. oszt. hatósági erdőőri állomásra ezennel pályázat hirdetik.

Ezen erdőőri állomás évi javadalmazása:

Évi bérfizetés 400 korona

Drágasági pótlék 160 korona
30 ürköbméter tűzifailtemény
4 korona irodaátalány.

Pályázótól megkívántatik a magyar állampolgársági fedhetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, valamint az erdőőri szakvizsga sikeres letétele, mely adatok hiteltel okmányokkal igazolandók.

Csikvármegye közigazgatási erdészeti bizottságához intézett, egy koronás bélyeggel ellátott és sajátkezüleg irt kérvények 1907. évi február hó 20-ig a csikszereda, m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább benyújtandók, mert a később beérkezett kérvények nem foglalkoznak figyelembe vételni.

Csikszeredai m. kir. állami erdőhivatal.

A brassói m. kir. állami erdőhivataltól.

1907. évi 29. e. h. ügyszám.

Pályázati hirdetés.

Erdőszolgai állásra.

A brassó vármegye XIII-ik tömősvölgyi őrzésében lemondás folytán az 1906. évi december hó 31-ével üresedésben jött 2 (Kettő) erdőszolgai állásra, melyek évi 432 korona bérrel, 48 korona lakbérrel, 36 korona egyenruhaátalánnyal és 36 korona faváltsággal vannak javadalmazva, a közigazgatási erdészeti bizottságnak 1906. évi 1367. és 1368. eb. számú határozatai alapján pályázat nyitattik.

Pályázók felhivatnak, hogy Brassó vármegye tekintetes közige. erdészeti bizottságához Brassóban címzendő, sajátkezüleg irt kérelmüket az erdőörvény 37. §-ában előirt kellékekkel, nyelvismereteket és eddigi alkalmaztatásuk igazolására szolgáló okmányokkal és ép erős testalkatukat, jó látó, halló és beszélő képességüket igazoló orvosi bizonyítvánnyal felszerelve, a »Brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz« legkésőbb folyó évi február hó 15-éig nyujtsák be. Kellőleg fel nem szerelt vagy későn érkező kérelmek tekintetbe nem vétetnek.

Brassó, 1907. évi január hó 10-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Gyümölcsfa-csemetékkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok.

Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálunk. — Készlet 1 éves átültetetlen és 2 éves átültetett: több 1/2 milliónál **alma** — valódi vadalma
közel 1/2 millió **körte** — > vadvadkörte
cca. 1/4 > **birs** — dugványcsemeték
100.000 drb kajszin, mandula és őszibarack. — Készletben vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen gesztenye és gleditschiafák ezerszámmra.

cca. 1/4 millió **Mariannaszilva** — dugványok
> 1/4 > **Myrabolana** és **szilva**
> 1/4 > **Meggy** és **cseresznye**

vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen
Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

Árjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

Ny. 2. 3-*

SCHERTER TIVADAR

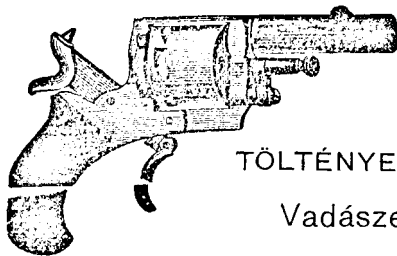
előbb PAUSENBERGER

VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,
Hunyadi- és Jenő herceg-uteza sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-
fegyverekben. Forgópisztolyok, Browning-ismétlő
pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEGYVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5. 3-*

KOLARITS NÁNDOR

Első délmagyarországi egyenruházati intézete
és férfiruha műterme

TEMESVÁROTT

szállít legjobb **egyenruhát,**
egyenruházati cikkeket és polgári ruhát
előnyös feltételek mellett.

Ny. 4. 3-12

SORFÁK.

Erdősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális aján-
lattal állók szolgálatra, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus,
Maclura, Quercus, telt Crataegus, Robinia
stibi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák,
es. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

Ny. 3. 3-*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-uteza 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1 1/2 %-ot adunk át a fentebb ter-
vezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekinthető számos
elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére
hoztuk kivitelbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-dívat szerint, szinte *jutányos árban* készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem
vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet
fordítunk.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg *árjegyzékünket* és a hivatalos megrendeléshez szükséges részlet-
fizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz
kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók.

Ő es. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságú földművelésügyi
Minisztérium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállítói.

Az •Országos Erdészeti Egyesület• rendes tagjai.

E. 6. 3-*